15e JAARGANG — CURAÇAO DEN 14den MEI 1898. — No. 750

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.

REDE

UITGESPROKEN DOOR DEN HOOGEDEL GESTRENGEN HEER

MR. C. A. H. BARGE,

GOUVERNEUR DER KOLONIE CURAÇAO,

bij de opening der vergadering van den Kolonialen Raad voor het nieuwe zittingjaar

1898–1899.

Mijne Heeren,

t' Is zeker niet onder gunstige en verblijdende omstandigheden, dat dit jaar, ingevolge art. 77 van het Regeerings-reglement, Uwe vergadering wordt geopend.

De oorlog om het lot van een der Antillen tusschen Spanje en de Republiek der Vereenigde Staten van Noord-Amerika uitgebroken eenerzijds — de binnenlandsche onlusten in de naburige Republiek der Vereenigde Staten van Venezuela anderzijds, kunnen niet missen een ongunstigen invloed op den reeds niet gunstigen toestand van onzen handel en onze scheepvaart en op geheel de materieele welvaart onzer kolonie uit te oefenen, terwijl daarbij nog eene hier terecht zeer gevreesde ziekte ons uit de naburige havens bedreigt en ons noodzaakt in het belang der algemeene gezondheid voorzorgsmaatregelen te nemen, die op hun beurt op handel en scheepvaart niet anders dan belemmerend kunnen werken. Laat ons de hoop koesteren, dat althans voor den overigens gelukkig gunstigen gezondheidstoestand die maatregelen vruchten dragen en wij onder 's Hemels zegen voor dien zoo gevreesden geesel worden gespaard.

Uit de U aangeboden ontwerp-begrooting zal U blijken, dat ook voor 1899 op eene Rijkssubsidie dient gerekend, en dat derhalve — wil de kolonie niet steeds van het Moederland financieel afhankelijk blijven, —, zoodra de thans helaas zoo ongunstige omstandigheden het zullen toelaten, naar versterking der middelen dient te worden uitgezien, waarbij dan wellicht, tot dekking der tekorten, hetzij een bij de gemeentehuishoudingen in Nederland vaak toegepaste hoofdelijke omslag, hetzij een heffing van opcenten op de bestaande belastingen in aanmerking kan komen.

Aan het pogen om eene zekere opbrengst der bestaande belastingen te waarborgen staan echter ook de ongunstigste tijdsomstandigheden niet in den weg, en zoo zullen U dan ook eerstdaags eenige zich thans reeds ter drukkerij bevindende ontwerpen tot keering van den frauduleusen invoer van aan accijns onderhevige zaken op *Bonaire* en *Aruba* worden aangeboden, die spoedig door eenige andere ontwerpen ter verzekering der inning van bestaande belastingen zullen worden gevolgd.

Evenmin kunnen de omstandigheden het streven naar mogelijke bezuinigingen beletten. Eene poging daartoe zal de ontwerp — wijziging van het pensioenreglement zijn, die Uwen raad nog in deze maand zal bereiken.

Wel, helaas! noopte de ongunstige toestand der koloniale middelen af te zien van het doen van voorstellen tot verleening van met de meeste billijkheid gevraagde subsidiën, tot de, door de voortdurende uitbreiding der stad, zoo noodzakelijk, geworden verhooging der kosten van aanleg en onderhoud der straten, tot bekostiging van een door den Geneeskundigen Raad als dringend noodzakelijk aanbevolen afvoer van faëcaliën en tot vele andere meer dan wenschelijke verbeteringen.

Mochten de onderhandelingen, door het Bestuur gevoerd met de Aruba Phosphaat Maatschappij, ten einde bij eene eventueële verbetering van de phosphaatmarkt de voordeelen der phosphaat-exploitatie niet te verliezen, en met de Aruba Gold Mining Company, ten einde tot eene meer billijke verhouding tusschen concessie en concessierecht te geraken, het hare er toe bijdragen, om, samen met eene gunstigere opbrengst der belastingen, die vele schier dringend geëischte uitgaven mogelijk te maken.

Kan nu al bij het beschouwen van den financiëelen toestand, op niet veel anders dan op schaduwen worden gewezen, gelukkig Mijne Heeren, ontbreekt het toch op ander gebied aan lichtpunten niet.

En dan mogen wij steeds met voldoening wijzen op den goeden geest onzer bevolking, en de uitmuntende verhouding, die tusschen de verschillende elementen dier bevolking heerscht, — dan mogen wij getuigen dat de goede vruchten van het bijzonder en openbaar onderwijs in het maatschappelijk zoowel als het particulier leven niet zijn te miskennen; — dan kan een ieder, die zich van tijd tot tijd buiten het stadsdistrict begeeft, constateeren hoe voortdurend hoe langer zoo meer vroeger schier onbebouwbaar geachte gronden, vooral door den kleinen landbouwer en den tuinbouw worden ontgonnen; — dan kan Curaçao er op blijven bogen, door zijne omgeving steeds te blijven beschouwd als de plaats waar het plukken der vruchten van elders volbrachten arbeid, — waar de zekerheid voor handel, scheepvaart en financieele ondernemingen — waar de vrijheid der ballingen — waar rust en veiligheid voor allen onder de schaduw van Neerlands driekleur zijn gewaarborgd.

Laten wij bij het ijverig pogen om de financieele schaduwen te doen wijken toch de oogen van die lichtpunten niet afwenden; nu vooral, nu ook onze kolonie met het Moederland en de zusterkoloniën vol vreugde en vertrouwen zich voorbereidt den blijden dag te vieren, waarop hunne eerbiedig beminde jeugdige Vorstin als Koningin zal worden gehuldigd, en waarop, — met innige en liefdevolle dankbaarheid voor de zegeningen van het Regentschap, — geheel het Volk vol hoop en toewijding rondom den troon van den dierbaren telg van het Doorluchtig Huis van Oranje zal juichen!

Zij het jaar van de Regeeringsaanvaarding van Koningin Wilhelmina in alle opzichten een jaar van heil en zegen voor Hare onderdanen, ook voor de loyale bevolking van Hare kolonie Curaçao!

Dat geve God!

Ik verklaar de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1898/1899 geopend.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernementsbesluiten.

Bij Gouvernements - beschikking dd. 6 dezer maand, No. 253, zijn de Heeren M. P. CURIEL en W. G. HELLMUND, leden van den Kolonialen Raad, met den Administrateur van financiën in Commissie benoemd, ten einde de bezwaren, die door de betrokkenen tegen den aanslag in de belasting voor de Weerbaarheid over 1898 worden uitgebracht, te onderzoeken en daarover te beslissen.

* * *

Bij Gouvernements - beschikking, dd. 7 dezer maand, No. 258, is aan Mevrouw M. E. AGTERBERG-BRUINIER, Hoofd der Openbare Meisjes school alhier, tot herstel van gezondheid, een jaar verlof naar Nederland verleend.

* * *

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 9 dezer maand, No 258, is aan den Heer J, A. P. THIELEN, klerk van den Gezaghebber van Aruba, thans met verlof alhier, een binnenlandsch verlofsverlenging voor den tijd van eene maand verleend.

Kerkelijke berichten.

Te Weenen zal op den Pinksterdag van dit jaar het 250e generaal-kapittel van de Orde der Dominicanen plaats hebben. Hieraan zullen de gezamenlijke Provincialen der Orde onder voorzitterschap van den Hoogeerw. Pater ANDREAS FRÜHWIRTH, een Oostenrijker, deelnemen. Behalve hen, hebben ook nog op dit generaal-kapittel de door de verschillende provinciën gezonden diffinitoren (uit elke provincie één) zitting en stemrecht. Zulk een generaal-kapittel moest volgens de nieuwe regeling alle drie jaren plaats gehad hebben, maar verschillende omstandigheden maakten dit tot dusverre onmogelijk.

* * *

Gisterenmorgen omstreeks elf uur keerden met de *Gouverneur Van den Brandhof* Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, alsmede de Zeer Eerwaarde Pater G. WILLEMS, Vicaris-Provinciaal der E. E. P. P. Dominicanen alhier, van hun reis naar de Bovenwindsche eilanden hier terug.

* * *

Dinsdagmorgen ten zeven ure zal Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS' Apostolisch Vicaris van Curaçao in de Sint Annakerk van Otrabanda, een Pontificale H. Mis van Requeim opdragen tot zielerust van den Hoogeerwaarden Heer Mgr. Dr. M. A. BARALT, Huisprelaat van Z. H. den Paus, den 19den April ll. alhier overleden.

* * *

Zondagavond werden aan de Eerwaarde Zuster AURELIA, Overste van het Sint - Martinusgesticht te Otrabanda, wier ongesteldheid zich zeer ernstig liet aanzien, de H. H. Sacramenten der stervenden toegediend. Gelukkig is sinds een paar dagen in den toestand van de algemeen beminde Overste een verandering ten goede gekomen, ofschoon men toch nog niet zonder zorg is.

Havennieuws.

Na deze week schoongemaakt te zijn en de noodige herstellingen ondergaan te hebben, is de *Gouverneur van Heerdt* gisteren wederom naar Bonaire vertrokken.

* * *

De *Gouverneur Van den Brandhof* zal waarschijnlijk reeds aanstaanden Woensdag 18 Mei de reis naar de eilanden Saba, St. Eustatius en St. Martin N. G. wederom ondernemen.

* * *

Verleden Dinsdag, opening van den Kolonialen Raad, prijkten in onze haven alle stoombooten en schepen in sierlijken vlaggentooi en brachten hulde aan het achtenswaardige lichaam, dat op dien dag zijn eerste vergadering hield.

* * *

Toen de *Maracaibo* van de *Red D Line* gisteren uit onze haven vertrekken zou en reeds het teeken tot uitvaren gegeven was, kwam er een ongeval aan de schroef, zoodat deze boot de haven niet verlaten kon.

* * *

In Januari vertrokken vier personen van Bonaire naar de Roques-eilanden om daar te visschen; tot nog toe heeft men niets van hen vernomen. Waren dezen de eerste slachtoffers, welke de zee dit jaar onder de bewoners van Bonaire maakte, thans heeft de zee wederom en viertal offers geëischt. Vóór eenige weken zeilden van Bonaire twee vaartuigen uit naar de Orchilla-eilanden. Eén kwam daar aan, doch het andere, *Lee* genaamd, waarmede vier personen vertrokken. kwam niet op zijn bestemming en dezer dagen zijn het roer van de *Lee* en een plank, waarop de naam van het verongelukte schip, aangedreven op de oostkust van Bonaire.

* * *

Volgens hier ontvangen berichten zal het Engelsche zeilschip *L. W. Norton*, dat door de reeders der *Curaçao* en der *G. B. Lockhart* in de vaart is gebracht, dezer dagen te New-York aankomen en waarschijnlijk nog deze maand vandaar voor de eerste maal naar Curaçao vertrekken.

* * *

Hedenmorgen omstreeks negen uur vertoonden zich zes Spaansche oorlogsschepen voor de haven. Na zich door middel van den loods in verbinding te hebben gesteld met de autoriteiten der kolonie, kwamen ten twaalf uur het admiraalschip *Oquendo* en een andere oorlogsbodem *Vizcaya* de havenbinnen. Toen het admiraalschip de forten aan den ingang der haven voorbijstoomde,

speelde de kapel van dat schip het *Wilhelmus van Nassauwen* en in het Schottegat werd de haven begroet met 21 kanonschoten. Naar men zegt, zijn deze schepen hier binnengekomen om levensmiddelen en kolen in te nemen.

Van uit het Schottegat legde de admiraal van het eskader, vergezeld van twee officieren, een bezoek af bij den Heer MORRIS E. CURIEL, Consul van Spanje alhier. Daarna begaf hij zich omstreeks twee uur, begeleid van den Consul naar den Hoogedel Gestrengen Heer Gouverneur.

De namen der vier andere schepen, die buiten de haven bleven zijn: *Cristobal Colon*, *Furor*, *Terror* en *Infante Maria Teresa*.

***

Omstreeks tien uur kwam dezen morgen de *Prins Frederik Hendrik* van den *K. W. I. M.* de haven binnen. Met deze boot arriveerde hier een Officier van het Nederlandsche Leger alsmede een soldaat, die vóór eenigen tijd gedeserteerd was en nu zwaar geboeid hier teruggebracht werd.

***

Den 10den dezer is uit New-York vertrokken het Engelsche stoomschip *Cedardene*, dat door de *Red D Line* in plaats van de *Philadelphia* in de vaart is gebracht. De *Cedardene* wordt de volgende week hier verwacht.

Posterij.

Ten einde het publiek op de hoogte te stellen van de gelegenheden tot verzendingen naar Europa wordt het volgende bekend gemaakt:

RED D LINE

Het ss. *Laughton* zal waarschijnlijk niet vóór den 18en dezer naar New-York vertrekken. De juiste dag van vertrek van dit stoomschip kan vooralsnog niet worden opgegeven.

KON. WEST INDISCHE MAILDIENST.

Het ss. *Prins Frederik Hendrik* (uitreis) vertrekt uit Curaçao 17 Mei a. s. en komt aan te New-York 28 Mei a. s. Aankomst der brievenmalen in Europa ongeveer 7 Juni a. s.

Het ss. *Prins Willem IV* (thuisreis) vertrekt uit Curaçao 22 Mei a. s. en komt aan te Amsterdam 25 Juni a. s.

LA VELOCE.

Het ss. *Centro America* vertrekt uit Curaçao 5 Juni a. s. en komt aan te Genua 26 Juni a. s.

HAMBURG-AMERIKA LINIE.

Het ss. *Flandria* wordt tusschen den 22en en 25en dezer uit Colombia verwacht en zal waarschijnlijk den dag van aankomst hier de reis naar Europa voorzetten.

***

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Calee Aiberts, Caoio Arges, Elena Brandao, Domingo Beuilaegua, Noë Carlo, E. Dugenne, Charles Escobar, Alexander S. La Fontaine c/o Aruba Phosphate Co., H. D. C. Gomez, E-rany Lopez, C. Ruisecco, Max Vonderlund, R. de Wind.

Aangeteekende Stukken:

L. C. C. Hueck, Jorge J. Salas, Theodora Wuister.

Leger.

Wanneer wij voor de reis ongeveer drie weken rekenen sinds den tijd, dat het bericht der uitzending van Hr. Ms. *Friesland* uit Holland werd afgezonden, dan kan men dezen oorlogsbodem in den loop der volgende week hier verwachten.

Opening van den Kolonialen Raad.

Dinsdag ll. opende de Hoogedel Gestrenge Heer Mr. C. A. H. BARGE, Gouverneur der kolonie, volgens daartoe bij gouvernementsbeschikking gemaakte bepalingen van den 6den dezer, de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1898-1899.

De Commissie, door den Ondervoorzitter van den Kolonialen Raad benoemd om den Hoogedel Gestrengen Heer Gouverneur te ontvangen en uitgeleide te doen, bestond uit de Edel Achtbare Heeren E. D. E. VAN DEN BOSSCHE, M. S. L. MADURO en P. C. GORSIRA, Leden van den Kolonialen Raad.

David Senior Jr.

In den ouderdom van 63 jaren overleed Donderdagmorgen de Weledele Heer D. A. SENIOR Jr. Curaçao verliest in dezen overledene een zijner beste burgers, die gedurende zijn leven steeds ijverig deel heeft genomen aan alles, wat op intellectueel en stoffelijk gebied tot vooruitgang onzer maatschappij strekken kon. De armen verliezen in hem een weldoener, velen zijner medeburgers een wijzen raadgever. Vrijdagmorgen omstreeks half acht had onder grooten toeloop van belangstellenden de begrafenis op het Israëlietisch kerkhof te Pietermaai in allen eenvoud plaats.

De stichting van Willemstad.

Wanneer wij ons niet vergissen, dan herdenken wij dit jaar het 250 jarig bestaan van Willemstad. In 1648 immers werd de vrede tusschen Spanje en Nederland gesloten en daarbij kwam Holland in het rustig bezit van het eiland Curaçao, dat feitelijk reeds den 30sten Juli 1634 met de schepen der Hollandsche West-Indische Kompagnie de *Groot Hoorn*, de *Eekhoorn*, de *Bark* en de *Engel Gabriel* op de Spanjaarden veroverd was. Mogen wij nu niet aannemen, dat juist in dien tijd, toen men geen overval der Spanjaarden meer te vreezen had, de grondslagen der tegenwoordige Willemstad werden gelegd? Wij werden tot dit vermoeden gebracht door de overweging van hetgeen wij vinden in de *Curaçaosche Courant* no. 53 van 1824 en door vergelijking van dit met hetgeen voorafgaat in vroegere nummers dierzelfde courant.*

In het bedoelde nummer 53 staat het volgende:

De hier volgende historische bijzonderheden Curaçao betreffende gedurende den loop van de zeventiende eeuw zijn genomen uit *L'histoire de St. Domingo écrite sur les manuscrits et les pièces originales qui se conservent au dépôt de la marine* vergeleken met de beschrijving van Curaçao door J. H. Hering.

De nieuwe kolonie nu versterkt zijnde en door een genoegzaam garnizoen beschut wordende, was voor allen aanval der Spanjaarden gewaarborgd. De haven verstrekte tot eene veilige schuilplaats der Hollandsche oorlogsschepen, die in den Mexikaanschen Golf de Spanjaarden beoorloogden en grooten afbreuk deden, terwijl ook jaarlijks eene groote menigte verfhout, zout en eenige huiden naar het Moederland verzonden werden. Het dorp Santa Anna werd verlaten en men leide de grondslagen van eene nieuwe stad naderbij den ingang der haven, wijl dezelve aan hare boorden zoo diep was, dat diepgaande vaartuigen aldaar konden geladen of ontladen worden. Veertien jaren na de verovering dezes eilands namelijk in 1648 werd de vrede tusschen Spanje en Nederland gesloten en bij hetzelve werd Curaçao door den koning van Spanje aan Nederland voor altijd afgestaan.

Gaarne geven wij onze meening—meer gezag dan dat eener meening willen wij zeker niet aan ons vermoeden zien toegekend — voor een betere. Wij achten het echter wel der moeite waard de aandacht van beoefenaars der Curaçaosche historie op dit punt te vestigen.

* Afschriften dezer en van volgende belangrijke nummers der *Curaçaosche Courant* uit dien tijd bevinden zich in de bibliotheek der Eerw. Paters Dominicanen te Pietermaai.

Armenzorg.

Wanneer wij hier een oogenblik de aandacht vragen voor de bespreking van een ingezonden stuk, dat voorkomt in *El Imparcial* van 6 Mei ll., dan is het niet om te betuigen, dat wij met betrekking tot de behandelde zaak instemmen of van meening verschillen met den schrijver, noch om uit liefde tot de Hollandsche taal met allen aandrang te verzoeken, dat, wanneer men Hollandsch schrijft, men onze moedertaal toch nog niet verminke tot zoo'n ellendige kromtaal als waarin het ingezonden stuk is opgesteld, maar alleen om met alle kracht te protesteeren tegen een bewering, waarvan de onjuistheid, neen laten wij maar gerust zeggen, de onwaarheid zoo tastbaar is, dat wij niet begrijpen, hoe iemand ze in het openbaar heeft durven neerschrijven.

Ziehier de bedoelde zinsnede: "De Protestantsche familiën krijgen wel is waar van haar kerk een aalmoes van ƒ4.— à ƒ5.— 's maands, hetgeen ter nauwernood strekt om niet op straat neer te vallen, *maar de(n) R.(oomschen) is veel erger lot beschoren, want deze krijgen niets*; (wij cursiveeren. Red. AMIGOE) en moeilijk kan men de kerk beschuldigen, daar het getal zoo groot is dat er weinig voor hen gedaan kan worden, ..."

Waarlijk, de bedoeling van den schrijver, die een gemoedelijk man schijnt te zijn, is zoo kwaad nog niet; hij wil het nog wel vergoelijken, dat die Roomsche Kerk niets voor behoeftige Katholieke familiën kan doen, haar getal is immers zoo groot. Wij echter willen die verdediging ten koste der waarheid niet, wij hebben ze zelfs niet noodig, omdat — let wel lezer, er ligt hierin geen grootspraak — door de Katholieke Kerk meer voor de armen en behoeftigen op ons eiland wordt gedaan dan door welke gezindte ook.

Is de Katholieke weldadigheid in het algemeen den schrijver van bedoeld stuk onbekend, dan moet hij wel ziende blind zijn, wanneer hij de Katholieke liefdewerken, door ons Katholieken gesticht en onderhouden niet kent; bedoelt de inzender, dat hij niet weet, zooals hem dit van de Protestantsche familiën bekend is, hoe veel maandelijks aan elke behoeftige Katholieke familie wordt uitgereikt, wij hebben den regel nog niet vergeten, dat de linkerhand niet weten mag wat de rechterhand doet en wij kunnen hem verzekeren, dat maandelijks zooveel mogelijk in den nood der Katholieke armen wordt voorzien volgens ieders behoeften in het bijzonder.

Doch wij zullen ten overvloede bewijzen, wat iedereen bekend is en wat wij hierboven hebben gezegd.

Er bestaat op ons eiland voor de Roomsch Katholieke Gemeente een Armbestuur wettelijk opgericht en goedgekeurd, zooals men zien kan op den Almanak, die jaarlijks wordt uitgegeven door de *Curaçaosche Courant*. Dat Armbestuur vergadert den eersten Maandag van elken maand tot rekening en verantwoording der ingekomen giften en gedane uitgaven *en reikt bij die gelegenheid aan een groot aantal Katholieke armen vastgestelde aalmoezen uit*. De Katholieken onderhouden om ons slechts tot het eiland Curaçao te bepalen, een gasthuis, waar behoeftige zieken *kosteloos* worden verpleegd. Zij onderhouden een meisjes- en een jongensweeshuis, waar *zonder eenige vergoeding* ongeveer honderd weezen worden opgevoed. *Geheel en al ten hunnen laste* komen in de stad twee druk bezochte scholen voor arme jongens, terwijl het onderhoud der arme meisjes-scholen in de stad en der scholen in de buitendistricten *grootendeels* op hen drukt. Wij kunnen hier nog bijvoegen de kosten, die door de Katholieken moeten gemaakt worden voor het Krankzinnigen-en voor het Leprozengesticht, daar de vergoeding, welke het Bestuur der kolonie voor de verpleegden en verpleegsters in die gestichten geeft, zoo laag is gesteld, dat, daarmede onmogelijk alle uitgaven kunnen worden gedekt. Rekenen wij hierbij nog het is van algemeene bekendheid—de vele aalmoezen, welke de Katholieke geestelijken elken dag aan de armen van Curaçao geven, alsmede de spijzen en kleedingstukken *in natura*, welke door Katholieke gestichten aan behoeftigen worden verstrekt.

Nu zal men ons zeker en met recht wijzen op de giften van sommige vermogende Curaçaonaars en op de subsidie van gouvernementswege, waarmede eenige der opgenoemde liefdewerken voor een deel zijn tot stand gekomen en worden onderhouden. Doch men overschatte die liefdegiften niet. Hoe dankbaar ze ook worden aanvaard en hoe noodig ze den Katholieken zijn, ze kunnen slechts voor een *zeer klein* gedeelte voorzien in het onderhoud dier stichtingen. Dit moet duidelijk wezen voor ieder die weet wat scholen, weeshuizen en ziekenverpleging verslinden, en het betrekkelijk kleine bedrag kent, dat aan giften en subsidie bij die liefdewerken inkomt.

Met het volste recht weerspreken wij dus de bewering van den inzender in *El Imparcial*: de (n) *R. (oomschen) is veel erger lot beschoren, want deze krijgen niets*; en houden wij staande, wat wij boven hebben gezegd: *door de Katholieke Kerk wordt meer voor de armen en behoeftigen op ons eiland gedaan dan door welke gezindte ook.*

Nog een woord ten slotte. Wanneer de inzender van *El Imparcial* te gemoet wenscht te komen aan de algemeen heerschende armoede op ons eiland, laat hij dan op de eerste plaats trachten te bewerken bij hen, die mischien vroeger reeds "het levendigste bewijs hebben gegeven van hun humaniteit", dat niet meer gebeure hetgeen dezer dagen nog is geschied, dat bij de minste aanleiding de prijs wordt verhoogd der nog aanwezige allereerste levensbehoeften, tot welker aanvoer nog geen buitengewone onkosten zijn gemaakt. Daarmede zullen voorzeker de armen ten zeerste worden gebaat.

Bonaire.

Vóór eenige dagen werd te Bonaire het gerucht verspreid, dat de algemeen geachte gouvernements-geneesheer aldaar, Dr. J. B. P. L. SEILER, zou worden overgeplaatst naar het eiland Aruba. Daar men niet gaarne te Bonaire een geneesheer missen zou, wiens uitmuntende zorg voor de zieken en vooral wiens liefdadigheid en belangeloosheid voor de armen allen lof verdient, hebben de meeste, waaronder alle voorname, bewoners van Bonaire zich laatstleden Donderdag per request tot den Hoogedel Gestrengen Heer Gouverneur der kolonie gewend, om zoo het gerucht waarheid bevat, ZHEG. te verzoeken de zaken zoo te willen leiden, dat Dr. SEILER als geneesheer voor Bonaire behouden blijft.

Oorlogsberichten.

Vóórdat wij ons gewoon wekelijksch verslag geven van de berichten, die zijn ingekomen over den oorlog tusschen Spanje en de Vereenigde Saten van Noord-Amerika, deelen wij hier in 't kort mede, wat de *Osservatore Romano* schrijft, die den tekst openbaar maakt van de nota's betrekkelijk de Cubaansche quaestie gewisseld tusschen het Vaticaan en de Spaansche Regeering.

Op de eerste plaats komt eene nota, waarin de Paus zegt, dat hij, het groote gevaar van een oorlog tusschen Spanje en de V-Staten inziende, tusschen beide gekomen is met groote bezorgdheid en met een vol vertrouwen, dat hij er in slagen zal den vrede te herstellen en de moeilijkheden uit den weg te ruimen.

Komt vervolgens eene nota van 9 April gezonden door den Spaanschen minister van Buitenl. Zaken, Gullon, aan Mgr. Merry del Val, Kamerheer des Pausen. In deze nota verzoekt M. Gullon den Kamerheer, kennis te willen geven aan den Staats-Secretaris des Pausen, Kardinaal Rampolla del Tindaro, dat Spanje, het oor leenende aan de dringende, edele en herhaalde betoogingen des Pausen, besloten heeft order te geven aan den Kapitein-Generaal Blanco zonder uitstel een schorsing van vijandelijkheden te gelasten, voor den duur dien zijne voorzichtigheid oirbaar zal achten, ten einde den vrede voor te bereiden en te vergemakkelijken.

De nota zegt verder: "Terwijl ik het genoegen heb, aldus een blijk van welwillendheid aan den Opperherder te kunnen geven, is het mij tevens aangenaam mede te deelen, dat de Ambassadeurs van de zes groote Mogendheden mij bij een bezoek te kennen gaven, dat hunne wenschen volkomen met die des Pausen strooken. Wij durven dus hopen, dat de H. Vader zal waken over de vervulling van ons recht.

vaardig voorstel en zal verhoeden, dat het prestige van deze bij uitstek Katholieke natie worde verkleind."

Een derde document bestaat in eene depêche van Kardinaal Rampolla aan 's Pausen Nuntius te Madrid, door welke dépêche de Secretaris des Pausen last geeft aan het Spaansche gouvernement de uitdrukking van voldoening te kennen te geven, die de Paus ondervond door de schorsing der vijandelijkheden. De H. Vader is van gevoelen, dat het een zeer goed middel is, om de uitbarsting van een oorlog te voorkomen en de pacificatie van het eiland te vergemakkelijken.

De nota van Kardinaal Rampolla eindigt aldus: "Bedank het Spaansche gouvernement, in naam des Pausen, en geef het de verzekering, dat de Paus niet zal nalaten bij elke gelegenheid, al zijn invloed uit te oefenen, om de wenschen van Spanje te bevredigen en te zorgen, dat het prestige van de edele Katholieke natie niet worde gekrenkt."

Vervolgens publiceert de *Osservatore* eene depêche door den Keizer van Oostenrijk aan den Paus gericht, om Z. H. geluk te wenschen met zijn aanvankelijk succès. De Keizer voegt er bij: „Ik durf hopen, dat met de hulp van den Almachtigen God, de belangen der menschheid gevrijwaard zijn."

Eindelijk geeft het Romeinsche blad eene depêche uit Washington, meldend, dat de schorsing der vijandelijkheden een uitmuntenden indruk gemaakt heeft. Ik twijfel niet, zegt de hooggeplaatste berichtgever, of de vrede blijft bewaard. Het Amerikaansche volk is volkomen doordrongen van den machtigen invloed des Pausen, die verkregen heeft, dat eene wapenschorsing werd toegestaan, iets wat jaren van bedreiging niet bewerkten, en het Amerikaansche volk zal er den Paus den hoogsten dank voor weten."

Men meldt nog uit Rome, dat de Paus na in de Sixtijnsche kapel; de H. Mis te hebben opgedragen, zich tot de geloovigen, die het altaar omringden gewend heeft en uitriep: „Ik heb God uit den grond mijns harten en met de grootste vurigheid gebeden, dat Hij niet toelate, dat mijn pontificaat eindige in den rook der gevechten. Ik heb den Allerhoogste gebeden, dat Hij mij tot zich zou roepen, opdat ik geen getuige behoeve te zijn van zulk een droevige gebeurtenis.

Deze woorden troffen levendig al de aanwezigen.

Na de Mis had de Paus met Kardinaal Rampolla eene conferentie van een uur. Bij het begin dezer conferentie kwam de Spaansche Ambassadeur aan met onrustwekkende tijdingen.

Hoe jammer dat latere berichten, melden, dat geheel het vredewerk des Pausen, met zoo edele gevoelens begonnen, met zooveel tact en wijsheid voortgezet en reeds met een aanvankelijk goeden uitslag bekroond, is ongedaan gemaakt door den onwil van sommige Mogendheden en de voortvarendheid der Jingo's.

* *
*

Een tegenstand, waarop de Amerikanen bij hunne inmenging in de zaken van Cuba zeker niet gerekend hebben, is de weigering der Cubanen om hunne belangen zonder slag of stoot toe te vertrouwen aan Noord-Amerika. De Cubaansche opstandelingen, alsof zij voorzien hebben, waar het den Amerikanen in den grond der zaak om te doen is, eischen dat de Vereenigde Staten eerst hunne onafhankelijkheid erkennen en slechts onder die voorwaarde zijn zij bereid in vereeniging met de Amerikanen tegen Spanje te ageeren. Dat de Amerikanen de onafhankelijkheid van Cuba voor nu en later gewaarborgd hebben, wordt nog niet bericht.

Wat de berichten over de bewegingen der vijandelijke vloten aangaat, dezen blijven nog steeds ten gunste der Amerikaansche zeemacht. Of ze allen waar zijn, zal eerst later kunnen worden uitgemaakt, wanneer tijdingen ook uit andere bronnen dan alleen uit Amerikaansche tot ons komen. Toch schijnt het wel, dat Amerika, ofschoon het Cuba niet uit het oog verliest, het vooral op de Philippijnen gemunt heeft. Daarheen zullen ook troepen gezonden worden om met de Amerikaansche marine te opereeren en die eilanden te bemachtigen. De Vereenigde Staten zullen echter, indien het boven aangegeven plan werkelijk bestaat, op een sterken tegenstand van de zij de der Spanjaarden te rekenen hebben, daar ook Spanje versterkingen naar de Philippijnen zendt.

Donderdagmorgen werd San Juan de Pto. Rico door negen Amerikaansche oorlogsschepen onder bevel van Admiraal Sampson gebombardeerd. De *Yowa* gaf door een schot het teeken om het bombardement te beginnen, de *Indianna* opende het vuur en binnen weinige oogenblikken, indien de berichten te gelooven zijn, waren de versterkingen in puinhoopen veranderd. Door de forten werd het vuur der Amerikanen niet beantwoord.

Van de Spanjaarden wordt bericht, dat zij met vier kannoneerbooten een Amerikaansche torpedoboot belet hebben de haven van Cardenas binnen te komen, alsmede dat voor hun vuur de *Friton*, die het fort Vilado bij Havana wilde beschieten, heeft moeten wijken. Ook zou de *Cincinnati*, een Amerikaansche kruiser, bij Cardenas vergaan zijn en dit meent men te moeten opmaken uit de wrakstukken, die in de wateren van Cardenas drijvende zijn gevonden. Ook werden voor Havana twee Amerikaansche kruisers door het Spaansche vuur der forten gedwongen in aller ijl de vlucht te nemen, de een kreeg een granaat in den schoorsteen, de ander op de brug.

In Spanje zelfs is de toestand onrustwekkend. Het Spaansche ministerie is afgetreden en in de Cortes ontziet men zich niet de regeering aan te vallen. Don Carlos kiest openlijk partij voor Generaal Weyler en keurt het regeeringsbeleid der Regentes en van het ministerie af. Sagasta zal een nieuw ministerie formeeren, waarin ook Martinez Campos met een portefeuille belast zal worden.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Heer Redacteur,

Er is een overbekend Hollandsch spreekwoord: Hij heeft de klok hooren luiden, maar weet niet waar de kiepel hangt. Dit spreekwoord is geheel en al toepasselijk op de personen, die te Curaçao het gerucht verspreidden als zou te Bonaire een geval van kwaadaardige pokken zijn voorgekomen.

Er deed zich hier een ziektegeval voor *frambosia* genaamd om de gelijkenis, welke de uiterlijke teekenen dezer ziekte hebben met de framboos, de bekende Hollandsche vrucht; men noemt deze ziekte ook wel de *Afrikaansche pokken.* Voor de vrouw, die daaraan lijdende was, werd opname gevraagd in het St. Elizabethsgasthuis te Curaçao. Wijl zij echter behalve haar zieken staat in een toestand was, waarin zij onmogelijk in het Katholieke gasthuis kon worden opgenomen, werd het verzoek niet ingewilligd. Zeker is nu iets van den toestand der vrouw en van het verzoek dezen of genen ter oore gekomen, die het op zijn manier aan anderen heeft medegedeeld en zoo oorzaak was, dat een valsch gerucht over den gezondheidstoestand van Bonaire zich verspreidde en velen met bezorgdheid vervulde over zich hier bevindende familiebetrekkingen.

Overigens staat men hier dikwijls verwonderd over de grove onwaarheden, welke van ons eiland te Curaçao worden verhaald. Onder anderen kon men nog dezer dagen in een te Curaçao verschijnend blad lezen, dat er hier allerzorgvuldigst wordt gewaakt tegen het overbrengen der pokken, die gevreesde ziekte. Hoe een ander er over oordeelt, weet ik niet; maar mij dunkt, dat men toch waarlijk zoo hoog niet behoeft op te geven van die zorg wanneer men weet, hoe de quarantaine hier gehouden wordt. Of zal het de gezondheid bevorderen, wanneer de vaartuigen, die zich aan de quarantainebepalingen gedurende achttien dagen moeten onderwerpen, korteren of langeren tijd op tien meter afstand van het strand moeten blijven liggen, terwijl de opvarenden zich niet tegen de felle zonnestralen of tegen den regen kunnen beschutten in een quarantainegebouw, dat niet aanwezig is?

Waar is het, dat de doctoren hier zich dag aan dag bezighouden met vaccineeren; ongegrond echter is de klacht, dat de gouvernements-geneeskundige niet genoeg publiciteit aan de zaak geeft en niet voldoende bekendmaakt op welken *tijd* en op welke *plaats* de vaccinatie zal plaats hebben. Op verzoek van den gouvernementsgeneesheer is die bekendmaking van plaats en tijd geschied in de *landstaal* op verschillende Zondagen onder de godsdienstoefeningen in de Katholieke kerk, omdat daar bijna alle belanghebbenden samenkomen, en deze wijze van bekendmaking werd gekozen als meer doeltreffend dan de *Hollandsche* aanplakbiljetten, waarop verreweg het grootste gedeelte der Bonairiaansche bevolking geen acht geeft. Wij begrijpen dan ook niet, hoe iemand in gemoede nog kan schrijven: "Bij de wijze, waarop thans zulks (de bekendmaking) plaats vindt, kan het niet falen of velen moeten daarvan *onkundig* blijven!" Daartegenover staat, dat zelfs kleine kinderen te Bonaire u weten te vertellen, op welken dag er bij den dokter aan huis, in de Katholieke school, te Den Tera, te Nicoboca en te Coenucoe Bieuw gelegenheid is tot kostelooze inenting.

Ziehier, geachte Heer Redacteur, wat er is van die fameuze Bonairiaansche pokken-geschiedenis, welke te Curaçao zooveel monden en pennen in beweging bracht. Uit liefde tot de waarheid meenden wij daarop terug te moeten komen; het kan strekken om anderen voorzichtiger te doen zijn, wanneer zij onbekend met plaatselijke omstandigheden of wel ten gevalle van zekere personen iets van Bonaire willen mededeelen.

Ontvang ten slotte bij voorbaat onzen dank voor de verleende plaatsruimte terwijl wij met de meeste hoogachting van U zijn, Weledele Heer Redacteur,

de dienstwillige dienaar,

F. C.

Bonaire, 8 Mei 1898.

NEDERLAND.

Persoonlijke Dienstplicht.

Tegen de vrijstelling van personen, die tot geestelijken worden opgeleid hadden verscheidene leden der Tweede Kamer in beginsel bezwaar, met 't oog op de onbillijkheid voor hen, die tot andere beroepen worden opgeleid. Waarom ook andere, die gemoedsbezwaren hebben, zooals de doopsgezinden en de aanhangers van den leer van Tolstoi, wel verplicht tot persoonlijken dienstplicht?

Andere leden achtten de vrijstelling van aanstaande geestelijken en ordebroeders ter eerbiediging van de godsdienstvrijheid en gemoedsbezwaren gerechtvaardigd. Sommigen brachten hulde aan de Regeering voor hetgeen zij ten behoeve van de Roomsch Katholieken heeft voorgesteld, waardoor de bestrijding van dit ontwerp niet een specifiek Roomsch Katholiek karakter behoeft te dragen. Er waren ook voorstanders van den dienstplicht, die verklaarden tegen te zullen stemmen, indien de vrijstellingen voor geestelijken enz. wegvielen.

Eenige wenschten de bezwaren tegen de ontheffing van geestelijken weg te nemen door voor te schrijven, dat de ontheffing niet zal verleend worden tenzij de belanghebbende bewijze geschiktheid en bekwaamheid te bezitten om eventueel voor den geneeskundigen dienst, intendance, administratie of als aalmoezenier dienst te doen.

Verder werd de meening uitgesproken, dat de Regeering vrijstelling voor de R. Katholieken verder uitbreidde dan voor andere kerkgenootschappen, bijv. voor Doopsgezinden. Eenigen drongen aan op ontheffing van onderwijzers in 't belang van het onderwijs. Van de vrijstelling van ordebroeders werd eenerzijds vrees geuit, dat zij tot willekeur zal leiden.

Een aantal leden had bezwaar tegen de voorgestelde ontheffing van kostwinners.

Verscheidene leden drongen aan, de vrijstelling van eenigen zoon uit de militie-wet te doen vervallen.

Wat de zaak zelve betreft, betwisten sommige leden de opportuniteit van de afschaffing der plaatsvervanging, vooral op deze drie gronden:

1°. omdat de wet geen nationale wet was, zoolang tegen de afschaffing der plaatsvervanging bij eene der staatkundige richtingen onoverkomelijke bezwaren bestaan, waartegen werd aangevoerd, dat er geen uitzicht bestaat, dat de tegenkanting van eene staatkundige partij (de katholieken) later niet meer zal bestaan en dat bovendien die tegenstand door de groote meerderheid der bevolking niet wordt gedeeld;

2°. omdat men van dit kabinet niet zulk een agressief voorstel, maar veel eer maatregelen tot het aanbrengen van sociale hervormingen had mogen verwachten;

3°. omdat het in werking treden dezer wet op 1 September allicht een dissonant zou worden in de nationale feestviering in die maand.

Eindelijk werd het echter een goed werk geacht, H. M. de Koningin bij het aanvaarden der regeering van deze moeilijke zaak, die anders spoedig onder de oogen zou moeten worden gezien, te ontheffen.

De kroningsfeesten.

De weg van het paleis op den Dam naar de Nieuwe Kerk te Amsterdam zal voor de inhuldigingsfeesten worden gemaakt tot een versierde laan van 100 meters lengte. Tusschen slanke witte pilasters, beschilderd met motieven in zacht getinte nationale kleuren en vier aan vier aaneengeschakeld, wordt een gecapitonneerde hemel van blauw gaas bevestigd, die bij ongunstig weder zal worden overtrokken met een wit veld, waarop gouden kronen en Nederlandsche leeuwen zijn geschilderd. De spitsen der pilasters zijn verbonden door draperieën van gaas smaakvol opgenomen en eveneens in de nationale kleuren. Onder de draperieën zullen slingers van rozen worden aangebracht.